

لیلا قلندرآبادی
کارشناس واحد مرکز ملی تحقیقات
بیمه سلامت استان خراسان رضوی

از تأمین هزینه تا تضمین معیشت؛ حفاظت مالی، رسالت بنیادین بیمه سلامت

حفاظت مالی در برابر هزینه‌های سلامت، یکی از بنیادی‌ترین کارکردهای نظام‌های بیمه‌ای و از مهم‌ترین فلسفه‌های وجودی بیمه سلامت است. بیماری، به‌ویژه زمانی که مزمن، صعب‌العلاج یا نیازمند درمان‌های طولانی‌مدت باشد، تنها سلامت فرد را تهدید نمی‌کند؛ بلکه می‌تواند تعادل اقتصادی یک خانواده را نیز برهم بزند. از این منظر، بیمه سلامت باید فراتر از پرداخت بخشی از هزینه‌های درمان، به‌عنوان یکی از مهم‌ترین سازوکارهای حمایت اجتماعی، مانع تبدیل بیماری به بحران معیشتی خانوار شود.

در ادبیات سلامت، «حفاظت مالی» به معنی کاهش فشار اقتصادی ناشی از هزینه‌های درمان بر خانوار است. زمانی که پرداخت از جیب بیمار و خانواده از توان مالی آنان فراتر می‌رود، هزینه‌های سلامت می‌تواند به «هزینه کمرشکن» تبدیل شود؛ وضعیتی که در موارد شدید، خانواده را ناگزیر به کاهش هزینه‌های ضروری زندگی، فروش دارایی‌ها یا حتی تحمل بدهی می‌کند. در ایران نیز با وجود توسعه پوشش بیمه‌ای و اقدامات حمایتی، همچنان در حوزه‌هایی مانند برخی داروها، لوازم و تجهیزات مصرفی پزشکی و هزینه‌های خارج از پوشش بیمه‌ای، چالش‌هایی وجود دارد که ضرورت تقویت حفاظت مالی را دوچندان می‌کند.

در چنین شرایطی، مسیر آینده بیمه سلامت را نمی‌توان صرفاً در افزایش دامنه خدمات تحت پوشش خلاصه کرد. آنچه اهمیت دارد، حرکت از «پوشش همگانی» به سمت «پوشش مؤثر و هدفمند» است؛ به این معنی که منابع محدود بیمه‌ای، بیش از گذشته به سمت افرادی هدایت شود که بیشترین نیاز و بیشترین خطر مواجهه با هزینه‌های سنگین درمانی را دارند.یکی از مهم‌ترین عرصه‌های این تحول، بیماری‌های مزمن و صعب‌العلاج است. ایجاد صندوق حمایت از بیماران خاص و صعب‌العلاج، گامی مهم در جهت تقویت حمایت مالی از بیماران بوده است؛ اما حفاظت مالی پایدار نیازمند رویکردی پیش‌دستانه‌تر است.